

Учітеся брати мої
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Своего не цурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рѣкъ III.

Шамкинъ, Па. Четвергъ 10-го Жовтня 1895

Число 31

Шамкинъ 10. жовтня.

Вже не разъ згадали мы въ „Свободѣ“, що нашій люде не вмѣють розумно жити, не вмѣють користати зъ своєї праці въ належитий, розумный способъ. Зароблений грѣнь зужитковують они въ способъ непрактичный анѣ имъ, анѣ другимъ користи належитой не приносятъ. Давнѣйше, якъ то нашій люде тільки були зайшли до Америки, коли то, якъ они кажутъ были лѣпшій часъ, ховали люде грѣнь по матрадахъ, на вѣтъ въ майнахъ въ дѣру вткнувъ, а по найбільшій часті давали и еще по нинѣ дають до переходу газдині, або газдѣ, де суть на бордѣ. Дуже часто буває, що зъ матрада хто вкраде, а въ майнахъ мѣсце завалить ся; газдиня скаже, що злодѣй вкравъ, або газда утѣкне на иншій плейсъ, тай поминай, якъ звали. Ще до того багато грошей нашихъ темныхъ люде втопило ся въ рукахъ несумѣльныхъ агентѣвъ, черезъ котрыхъ руки переходили грѣнь до старого краю и тамъ рѣшта потопало въ кипеняхъ жидѣвскихъ, або въ касакъ урядѣвъ податковыхъ. И такъ сотки, тысячѣ, тяжко заробленого гроша потонуло въ безодняхъ, а нашѣ човѣкѣ, „якъ прійшовъ зъ краю жабракомъ“, такъ и до нинѣ нумъ лишивъ ся.

Зъ перегадомъ виро-дилася зъ помѣжъ нашихъ люде горстка люде интелігентныхъ, котрі почали горнути ся до бізнесу. Не маючи потрібной готівки, они запозычались у другихъ, закладали сторы компаній и тымъ способомъ приходили до маєтку. Богато було такихъ, котрі не розумѣли, що торговля полягає на опаднощности особистої и совѣтнѣмъ выпла-чованню и костюмерѣвъ и властителѣвъ сторѣвъ для компаній; въ наслѣдокъ того они банкрутовали, а зъ ихъ упадкомъ пропадавъ такожъ грѣнь нашихъ люде, що вложили его въ бізнесъ. Тымъ способомъ страгали нашій люде вѣру въ ретельность и почали

водтягаться вѣдъ бізнесу ховаючи зновъ грѣнь до давной скринѣ. Нинѣ маємо вже багато рускихъ сторѣвъ, багато рускихъ салѣновъ, але они суть въ найбільшой часті власностію одиниць. Богато маємо въ Америцѣ нашихъ люде, що мають свои дома, свои грунты подѣ дома, але богато маємо такихъ люде, котрі заощаженый грѣнь ще и нинѣ записвають въ сѣнники, або ховають по дѣрахъ въ майнахъ. До тыхъ люде годѣ, щобъ наша газета дойшла, бо они нѣякого писма не читають, але сподѣємось, що бодай сотный перечитає и розважить нашу раду. Розумный човѣкѣ, якъ має грѣнь то ихъ нѣколи не тримає въ дома. Грѣнь есть то така рѣчь, котра родить другій, десятый и сотный. Грѣнь вкладає розумный човѣкѣ въ бізнесъ, а якъ ты човѣкѣ не маєшь до вѣри до бізнесу и боишь ся, що тобѣ грѣнь пропаде, вложи его въ асесурацію. Подиви ся Русине на Американцѣвъ иншой народности, котрый зъ нихъ не асесуированный, хотѣ-бы и родини не мавъ, хотѣ бы бувъ и самотный? Навѣтъ якъ фде де въ дальшу по-дорожъ, то бере такий ті-кетъ, котрый ему въ разѣ нещастія забезпечує долю тыхъ, котрыхъ вѣвъ лишивъ. — Отъ такъ роблять розумный люде. А не хочеш ты асесуировати ся, бо того не розумѣешь, що то добре, зайди ты до банку, зложи тамъ тяжко запрацованный грѣнь, а будешъ безпечный, що нѣхто его тобѣ не вкраде. А якъ назираєшь большу суму грошей, то глядай за лотомъ, щобъ мѣгъ ты собѣ свою власну хату поставити. А якъ будешъ мати свою власну хату въ Америцѣ, тогды ты панъ, великій панъ, справедливый горожанинъ Американской землѣ. Тогды ты господаръ и каждый тебе поважає. Спитає хтось: а то чій домъ? нашого Русина, а той чій? нашого Русина — и богато, богато булѣбъ домѣвъ нашихъ Русинѣвъ — есавѣбъ нашій Русины мали розумъ — а вже часъ, крайна пора!

ВЫБОРЫ ВЪ ГАЛИЧИНѢ.

До нинѣ еще не дойшли до насъ вѣсти про результаты выборовъ въ Галичинѣ, але часто доводитъ ся намъ читати и по краєвыхъ газеткахъ и по нѣмецкихъ американскихъ, якъ „New Yorker Staats Zeitung“ и другихъ, але навѣтъ англійскій тутешній газеты под-несли свой голосъ обуренія противъ крайной тираніи, противъ морального морду версты люде въ Галичинѣ, котра становить найжизнѣйшу и найздоровішу верству сусѣльности галицкой. Переглянемо коротко тѣ огидні подѣи.

Шляхѣцкій комитетъ польскій поименоувавъ зъ горы своихъ осѣловъ на меньшій постѣлости и за поміцію багнетѣвъ жандармскихъ переводить свои ухвалы. Народъ, що кормить ту дрянъ, свою кровію, що платитъ великій податки и лишъ на податки працює, дѣстає на выборахъ колькою въ бѣкъ вѣдъ того дармоѣда, жандарма котрого служба, злодѣвъ лапаты. Въ тыхъ повѣтахъ, де народъ хоче выбратисе бѣ на посѣловъ люде свѣтлыхъ, честныхъ, характерныхъ, не запродавшихъ, якъ въ Жидачевѣ, въ Стрию, въ Снятинѣ, въ Калушѣ и др. спроваджує староство цѣлій баталіоны жандармѣвъ и они гверами переводять выборы. Въ такихъ повѣтахъ староста — то середнѣвѣчный тиранъ, котрый навѣтъ рѣшає о житію човѣка, бо якъ побачить човѣка, котрый хоче голосувати на своего кандидата, то всей часъ каже его замкнути. Про тѣ вѣсь безправя писати на вѣльной амер. землі, ажъ встыдно, ажъ соромно признавати ся, що нашій братя живутъ въ такой державѣ, котрой урядники допчуть злодѣйскими ногами конституційный права и обдирають бѣдного човѣка съ послѣдней шкурѣ, и такъ обдертого и споневѣраного высылають до Бразиліи на погибель тай пра-цають словами: Pamiętajcie na Ojczyznę.

Чи Вы Американцѣвъ по-вѣрили бы, що може бути

на свѣтѣ така держава, котра-бы позволила на такой насилія людской волѣ и людского достоинства? Певно що не повѣрили бы.

Передъ колькома днями приходивъ до насъ репортеръ одной поважной, по-денной газеты англійской и пыталъ ся, чи се можливый факты про выборы въ Галичинѣ, о которыхъ заговорили амер. газеты. Мы пояснили ему, що се лишъ слабій образки, бо самой дѣйсности нагон, не дозволила бы прокуратурія печатати.

Стиснувъ раменами сынъ вѣльной Америки, счерво-нѣвъ и вѣдѣйповѣ стискаючи раменами. Здає ся не повѣришь Американцѣвъ! Нѣ только коренный, родовитый Американецъ не повѣритъ, але и не повѣритъ нашъ човѣкѣ, котрый вже перебувъ колько-лѣтню школу політичну въ Америцѣ. И на такихъ то нашихъ люде — если бы имъ приходилось вернути на свою батьковщину — мы кладемо цѣлу надѣю, що они стануть силою вѣдѣйляючою напѣном сусѣльности въ Галичинѣ. Господарка польско-шляхотска въ Австріи, доведе ту бѣдну лѣпянку до певной погібели. На карку Австріи задумали они вѣдѣбувати свою вѣтчину, якъ се выразно голосила „Gaz. Narodowa“ по тамторѣной выставѣ у Львовѣ, але на руинахъ Австріи не засяде трупъ польскій, бо силою своей здеморализованой шляхетчины поляже въ грѣбѣ посередѣ поступовыхъ сусѣльностей 20 вѣку. Мы протестуємо противъ всякого морду політичного и станемо бичомъ Божамъ здеморализованой шляхты польской и тираньского ряду. Изъ-за широкого океану будемо речниками свободы, поступу и волѣ, мы будемо речниками тыхъ думокъ, котрі крыють ся глубоко въ душѣ нашихъ Братѣвъ въ Галичинѣ, а они не въ силѣ ихъ свѣтлѣи проголо-сати. Нашъ народъ, що колись своими грудьми об-ронивъ культуру Европу передъ Татарвою — той народъ стане местникомъ ка-

товѣ за волю, поступъ и свободу. Caveant consules. Тремѣтъ лицемѣры!

СПРАВЫ СОЮЗА.

Справозданє касове за мѣсяць вересень 1895.

Братство зъ Beaver Meadow, Pa.	\$12.50
Бр. зъ Elmira, N. Y.	10.00
Бр. зъ Olyphant, Pa.	40.00
Бр. зъ Pleasant Hill	39.00
Братства зъ Mt. Carmel, Pa.	46.00
Бр. зъ Mayfield, Pa.	9.50
Бр. зъ Shamokin, Pa.	43.00
Чл. Едмундъ Ломбикъ	1.00
„ Михаилъ Дідо	1.00
„ Михаилъ Мирдала	1.00
„ Вапикъ Демко	1.00
„ Романъ Креницкій	4.00
„ Иванъ Сѣракъ	4.00

Разомъ: \$212.00

Несторъ Дмитровъ
секретарь.

Юрій Хулякъ
касиеръ.

ОДОЗВА.

БРАТЯ РУСИНЫ!

Удаємось до Васъ зѣ святою просьбою. Мы порѣшили будувати у себе святыню, нашу святу руску церковь, ту твердиню, котра забезпечує намъ нашу вѣру и нашу народность на чужой землі. Насъ ту не богато, а будова церкви, якъ вы сами знаете, великій сумы коштує. Для того пукаємо до нашихъ русскихъ, щирыхъ сердець, щобъ схотѣли насъ запомогчи, щобъ схотѣли скинутись по колько центѣвъ на ту высокую цѣль, и зобранный грѣнь переслати на адресу:

Peter Lepak

811 Canal Str.

ELMIRA, N. Y.

Уповажений коллекторы на церковь въ Elmira, N. Y. суть слѣдующіи:

Петро Лепакъ, Кузьма Мовчанъ, Иванъ Курила, Гнатко Симеонъ.

Передовѣсьмъ вѣдываємось до нашихъ Веч. оо. Духовныхъ, якъ такожъ и до всѣхъ нашихъ честныхъ Братѣвъ, щобъ не опустили люде, котрі будуть збирати офѣры на домъ Божій въ Elmira.

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin str; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...\$ 10.00
" "Six months. " 6.00

All communications should be addressed to:

"Svoboda" Printing Office
144 S. Franklin, str,
Shamokin, Pa.

Предплатя річна2.00
До старого краю..... 3.00

Всѣ дописи и гроші про-
самі высылати подѣ адресу:
To "Svoboda" Printing Office
144 S. Franklin, str.
Shamokin, Pa.

Наша газета выходитъ по
тыждню въ Четвергъ.

Entered the post office at
Shamokin, Pa. as second
class mail matter.

УВАГА.

Хотячѣ приступити до „Со-
юза“ най посылають вступ-
не и мѣсячне до кассера.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретаря
подѣ адресою.

Rev. Nestor Dmytriw
Mt. Carmel, Pa.
P. O. Box. 599.

Микалѣ Галайко
(Mike Halajko)
GENEVA, N. Y.

Властитель готелю и рес-
тавращація — чоловікъ моло-
дой. лѣтъ 25, хотѣббы осе-
лится съ дѣвчиною рус-
скою молодою и пристойною.
Котра дѣвчина наша схо-
тѣла бы ждѣти ся, най
завѣсти листъ и пошле
свою фотографію. Доклад-
ный адресъ такий:

Mike Halajko
12 Wadsworth, Str.
GENEVA, N. Y.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Дописъ зъ Ansonia, Conn.

Честна Редакціо!

Хотѣ Вы знаете добре о
нашій Ansoni-ѣ, але мало
що споминаете въ Вашій
„Свободѣ“. Есть то правда
не дуже велике мѣсто, але
досыть богате на фабрики,
въ котрыхъ и наші люди
працуютъ. Що ся тычить ро-
боты, то досыть добре йде
въ томъ часѣ.

Нашихъ Русинѣвъ есть
ту досыть дуже, а по боль-
шой части всѣ зъ Галичины,
мало що зъ Угорскою сто-
роны. Зѣ старого краю намъ
все прибываетъ больше наро-
ду; тамтогодня прійшло
щось шестеро, а то мѣша-
но: дѣвчата и хлопцѣ, а
всѣ молоді. Только одна
намъ ту перешкода межъ
нашими Русинами; згрыза,
клопѣтъ, ненависть; одні
противъ другихъ выступа-
ютъ — а все то наробило
православіе.

Маемо ту два рускй Брат-
ства. Одно старше т. е. св.
Василія Великого, числяче
до 30 членѣвъ. Тое Брат-
ство зѣ своимъ предводите-
лями приняло православіе
и зѣ того робить ся згрыза
межъ нашими Русинами.
Друге Братство св. АА.
Петра и Павла, котре чис-
литъ 85 членѣвъ, тримае ся
свои вѣры, народности, звы-
чайвъ и обычаивъ батьковъ-
скаихъ и нехоче бути моска-
лами, якъ тѣи другіи сами
себе называютъ. Такожъ
Братство св. АА. Петра и
Павла купило пляцъ подѣ
церковъ за \$1500. Дуже то
красный пляцъ, на розѣ межъ
Basset и May Str., а на
будову церкви легко бы
насъ стати, щобы була ед-
нобѣ и любовь братня. Але
де тамъ? Одніи другѣмъ по-
дшентуютъ, що лѣпше пра-
вославіе, бо наші священ-
ники не роблять поела своего
прещесу, що въ церкви пе-
реступаютъ ектеніи и ще
другі рѣчи рѣжнй выдуму-
ють, щобы насъ звести съ
правой дороги. Съ тими
факторами досыть бѣды у
насъ. Они платять \$1. 80
рѣчно на церковь, а у насъ
треба на початку больше
платити, тай зѣ того велика
незгода.

Мушу Вамъ и то напи-
сати, що тѣи москалѣ мають,
якъ они зовуть тутъ цер-
ковъ; они заарендовали од-
ну театральну галю, за кот-
ру платять що мѣсяця \$25
и хотѣли бы, щобы весь рус-
кій народъ бувъ имъ под-
даныи, але такъ ся не ста-
не. Надѣя въ Бозѣ, що всѣ
Русины будутъ вѣрнйи сво-
му обрядови и народности,
дай Боже, щобы такъ ста-
ло ся.

Маемо ту такожъ три
рускй салони, два зѣ на-
шого Братства, а оденъ пра-
вославный. Наше Братство
св. АА. Петра и Павла бу-

де справляти 14 новембра
баль на доходъ нашої цер-
кви, для того прошу Честну
Редакцію, щобы выдрукова-
листе намъ въ своей дру-
карни тикеты. Я бымъ мавъ
еще много до писана, але
уже лишай на другій разъ.

Здоровлю Васъ дуже
красно:

Димитрій Ванько.

Варварске личоване.

Дня 5. с. м. водбувъ ся
страшный чисто варварскій
актъ справедливости въ
Cole City, Ga. Негеръ Neal
Smith усидовавъ молоду
дѣвчину, котра въ настѣ-
докъ насилія ледви при-
жито удержалась. Громаде
людей, щось около 200 у-
далась до вязницѣ, въ ко-
трой замкнено негра и жа-
дала рѣшучо его выдѣти.
Шерифъ и сторожа вязницѣ
були змушені выдѣти не-
гра, бо боялись, щобы роз-
юшена толпа не подпалила
и не зрубила вязницѣ.
Товпа затянула бѣднаго
негра на мѣсце провини и
почали въ нелюдскій спо-
сѣбъ тортуровати винного.
Напередъ батько дѣвчынн
казавъ водтинати палець по
пальцевѣи несчастному не-
грови, и то була кара за те,
що негеръ дѣвчинѣ оденъ
палець бувъ водкусивъ.
Водтакъ привязали бѣднаго
до дошки и такъ довго до
него стрѣляли, ажъ нокіи
цѣлого тѣла не потаргали
на куснѣ. Тѣло потарпане
вложили въ дерево и запали-
ли и такъ довго стояли и
дивили ся, ажъ поки до тла
не згорѣло. Большого вар-
варства годѣ собѣ предста-
вити!

Въ вѣсходныхъ Штатахъ
Америки, (на Вестахъ) такъ
зародила иппеница, що фар-
меры охотно продають ю
по 18 до 20 цен. за бумель.
Въ Калѣфорніи же, кидаютъ
цѣліи тоны овочѣвъ въ
море, не знаючи що съ
нами робити.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

— Самоубійство зѣ
нужды. Однѣ бѣдный
господаръ зѣ Гайвъ вели-
кихъ подѣ Тернополемъ, ма-
ючій 50 лѣтъ, вдовецъ и
батько кількоро дѣтей, по-
павши въ розпуку въ нас-
лѣдокъ нужды и страты
жѣнны, положивъ ся дня
19-ого с. м. о годинѣ 5-ой
рано, въ хвилѣ, коли пере-
ѣздивъ поѣздъ особовый до
Львова на шляхъ зѣльзани-
чій и знайшовъ смерѣ на
мѣсци. Въ двѣ години вод-
такъ, знайшла комісія зе-
лѣзнична тѣло самоубійника
потяте въ кусники и повѣ-
домила о сѣмъ wypadку до-
тычній власти.

— Зѣ калуского под-
гѣря пишуть до „Дѣла“:
Дики страшно пишуть людо-
ку працю коло Небылова, Пе-
региньска, Сливковъ, Ясена
— загаломъ на цѣломъ под-
гѣрю тутешномъ. Люде въ
дегѣ коло работы, а въ ночи
уплываютъ то вѣса то
бульбы. Але тяжко обѣгна-
ти ся, бо нѣкто не стрѣляе,
а стрѣльбы не вольно нѣ-
кому мати, бо сразу якъ
на телеграфѣ являе ся жан-
дармъ и забирае фузіи. А
дики крикѣвъ и галасованія
людей не боятъ ся. Бѣда
та й годѣ! Не вродитъ ся,
— нужда, а якъ вродитъ ся
— дики паньскіи гонуть
ся. Паны ще не ѣдутъ на
польованье, бо ще дики за-
мало унасли ся кривдою
людскою!

— Вѣдгомѣнь галиц-
кихъ выборовъ у Вѣд-
ни. Передъ кількома тыж-
нями була выѣхала до Вѣд-
ня депутація зѣ снятинь-
ского повѣта, зложена зѣ
кількохъ селянъ (мѣжъ ни-
ми Бурачинскій, Лучакъ
и ин.), щобы пожаловатись
на незаконности и наду-
жита, якій дѣяли ся при
правыборахъ въ Снятинщи-
нѣ. Депутація, нодѣ про-
водомъ посла д-ра Крона-
ветера, явилась въ субботу
у президента министровъ гр.
Кильмансегга, а сей водѣс-
лавъ ся до своего секцій-
ного радника Шварценавъ.
Депутаты представили по-
дѣ, якій лучаютъ ся на
зборахъ передвыборчыхъ, и
при правыборахъ въ Гали-
чинѣ, а спеціально въ по-
вѣтѣ снятиньскомъ, та до-
ручили меморандумъ, въ
котромъ були сипсаны що
найважнѣйшій надужита.
Радникъ Шварценавъ вы-
слушавши депутатовъ, замѣ-
тивъ, що посля его гадки
такой надужита суть невоз-
можный (що за наивность и
незнание водносятся галиц-
кихъ!), а осудивши ихъ
остро, заявивъ, що, если бы
наведеніи факты показали
ся правдивыми, то дотычній
урядники справдѣ надужи-
ли свои власти. Водтакъ
радникъ Шварценавъ звер-
нувъ увагу депутатовъ на
одвѣчалность, яку берутъ
на себе, роблячи такъ тяж-
кіи закиды власти политич-
ной — але депутаты водпо-
вѣли, що знаютъ добре вагу
свои жалобы, але готові
подѣрти доказами и не
дадутъ ся наполохати за-
мѣтками невозможности. Тог-
дѣ р. Шварценавъ заявивъ,
що хочъ гр. Кильмансеггъ не
мѣгъ особисто выслушати
депутаций, то однакъ вѣтъ
въ имени президента мини-
стровъ зарядитъ сейчасъ
строге слѣдство въ тыхъ
сумныхъ подѣяхъ.

Вѣче вѣденьскихъ
работниковъ водбуло
ся недавно въ Пратерѣ подѣ
голымъ небомъ — въ спра-
вѣ загалного голосованія.

Се вже друге зѣ ряду вѣче,
устроене вѣденьскою пар-
тією социаль-демократи-
чною водѣ коли розоймалась
поголоска, що будущій пре-
зидентъ министровъ гр. Ба-
деніи „гряде“ зѣ своимъ
проектѣмъ реформы выбор-
чон. На вѣчу явилось до
15.000 работниковъ, бо
була гарна погода. Рефе-
рентъ д-ръ Адлеръ предста-
вивъ акцію социаль-демо-
кратѣвъ за загалнымъ го-
лосованьемъ, вказавъ чис-
ленными примѣрами на
способѣ, въ якіи теперъ
переводять ся выборы въ
Галичинѣ, та заволавъ ро-
ботниковъ, щобы були го-
товіи до рѣшучого дѣла въ
загалномъ интересѣ для
выборенія права загалного
голосованія. Водтакъ про-
мовили члены селянскою
депутація зѣ Снятина: се-
лянинъ Лучакъ представивъ
выборчій практики въ Гали-
чинѣ и заявивъ, що се-
лянство бажае загалныхъ
выборовъ, а Бурачинскій
говоривъ по нѣмецки въ
томъ самѣмъ змыслѣ. По
промовѣ чешского референта
Немеца и панѣ Нечеровою
закончено вѣче при окли-
кахъ въ честь загалного
права голосованія. — Коли
участники вѣча выходили
зѣ Пратеру, прійшло мѣжъ
ними и полицією до кон-
фликту. Кѣнній и пѣшіи по-
лиціянтъи напирали на ряди
работниковъ, щобы впли
головною алеєю Пратеру,
и при томъ зѣ одної сто-
роны ужили шабелъ а зѣ
другой кѣйвъ. Взагалъ по-
лиція выступила дуже без-
взглябно и арештувала вже
за саміи оклики въ честь
загалного голосованія, а
головний улицѣ були крѣпко
обсаженіи полицією.

Холера въ Галичинѣ.

Въ Тернополи занедужали
дня 20 вересня на холеру
три особы, а остае въ лѣ-
ченю вѣсьмъ особъ, въ Ос-
тровѣ, пов. тернопольского,
померли двѣ особы, не оста-
въ нѣякій недужный; въ
Березовици, пов. тернополь-
ского и въ Збаражи остае
по одномъ недужомъ. —
Дотеперѣшный станъ по-
шести водѣ дня 16 серпня
до нынѣшного дня преста-
вляе ся такъ: Въ Тернополи
занедужало 48 особъ а по-
мерло 37, въ Березовици
занедужало 4 а померло 3
особы, въ Будневѣ занеду-
жало чотири а померли двѣ
особы, въ Островѣ занеду-
жали двѣ а померла 1, въ
Загробели занедужали двѣ
и померли двѣ особы. —
N. W. Tagblatt доносить,
що работники зѣльзничнй зѣ
Буднева покидаютъ потай-
ки работы зѣ стаху передѣ
холерою; се суть по най-
большой части Италианѣ и
Хорваты.

ДВА СЫНЫ.

Оповідане Марка Вовчка.

Копець.

VI.

Вибіждали три тройки, усе новобранці. За ними рідь іде, провожає. Сьїла я м'їж своїми синами, їду. Шлях мигтить; гаї та поля на очі наб'їгають...

И так менї стало ся, наче я дитина мала: не розум'їю нїчого, не знаю, не памятаю. Тільки як глину на дїтей, то чогось страшно стане.

Приїхали до приему (вербецки), повели їх, а ми стоїмо, ждемо. Мене мовь сонї хилить, та будять мене — хто плачемь, хто рыданемь. Перших вивели моїх... Господи, Боже мій: Ты-ж у нас великий, ты-ж милостивий! Лучше-б я у землю поховала їх обох!...

VII.

Привели мене у темну якусь хатину — землянка, чи лех, чи що оно таке, не скажу. Якійсь москаль сидить: головаць, розкошляний, невмываний, подь щетиною весь, як їжак. Се певно їх старший, дядько...

Кланяюсь, прошу: „Не оставте ласкою вашою, добродїю, и моїхъ сыновѣ!“

Даю ему, що змоглась, грошенятъ: и полотна, и на дїточокъ гдещо.

„Не журись, старушка!“ прохрипѣвъ: „трошки ваші сынки поскукають — безъ того не можна на свѣтѣ, а тамъ злюбить ся: молодцѣ будуть, отъ якъ и я, примѣромъ, кажучи!“

Поглянула я тогдї спильна на него: червоний, обдугий якійсь вонь, очі въ него якось померкли... Боже-ж мій! А мої сини, мої голуби сизї! У нихъ душа тепереньки свята, и поглядъ ясный, и любї обличія квіткою процвѣтають!...

VIII.

Попрощали ся. Провели мене дїти за мѣсто.

Отъ еще и доси, якъ вибере ся лѣтомъ день гарячий, душный, то и згадаю собѣ те прощане наше: отъ, идемо мѣстомъ... позачинюваний будынокъ, зачиняний вѣнка скрозь; за мѣстомъ соснина темна, далеко заступила шляхъ пѣсковатый; суне передь очима по пѣску репливий вѣзъ, на небѣ сонце пекуче...

IX.

Зосталась я сама-самѣсьнька, недугуючи. Нѣ сну менѣ, нѣ водпочинку. Роблю черезъ силу, нїчого не знаю, не чую...

Минає рѣкъ, и другий, и пятый. Обняла мене мовь хмара чорна; тільки и свѣтитъ ся менѣ, якъ двѣ зорньки темномъ ночі: то дїтовки мої!

По Рѣздвѣ, сидзу я одного вечера, такъ вже у пѣзній лягоны, пряду. На дворѣ заверуха, ажъ у вѣкна бе, и свѣтло мигтить...

Коли стукъ-стукъ! Одчїнаю — Василь!

„Василечку, сыночку мой! а Андрѣйко где?“

„Нема вже, мамо, Андрѣя! Лѣтъ Андрѣй, мамо, та не встане уже!“

А я наче знала: я его що-дня въ Бога, що ночи оплакала! А жити-бъ такому, та жити! На вирѣстѣ, и на силу, и на личкѣ въ батька вдавъ ся: отжежъ за батькомъ и на той свѣтѣ погнавъ ся!...

„Зостарѣли вы, ненько!.. Якъ вамъ тутъ жило ся? нужды приняли?“

„А такъ жило ся: встаю — плачу, и лягаю — плачу, такъ менѣ жило ся!“

„Я, мамо, до васъ умираю — прийшовъ!“

Дивлюсь на него, — лишенько мое! Оно и молоде, та вже надломлене!

„Сыночку мой! бодайбы я не дождала твого слова почути!“ Отъ же то щира правда була, що вонъ сказавъ.

Тане и тانه мій Василько, якъ свѣчка. Полежавъ, похирѣвъ — та на веснѣ и переставивъ ся.

Де ему и жити було! Оно и росло такъ, абы слава, а ти выправы та походы силу зъ него вибравли.

„Не на те народивсь, моя мати, щобъ менѣ людей на войнѣ тратити!“ бувало каже. „Не для такихъ, якъ я, война, и воевникъ зъ мене не жвавий!“

Якъ вже въ тяжкому недугѣ лежавъ, то все бувало думає та думає собѣ.

„О Боже, Боже!“ заговорить: „якій у тебе свѣтъ красный! а я и не наживсь у свѣтѣ, я и не навчивъ ся, я и не знаю нїчого!“

И въ остатню годину промовивъ: „Не живъ я, мамо, на свѣтѣ! тільки збиравъ ся жити!“

Молоде, та якъ косою скосило — а я зостала ся...

X.

Тільки менѣ и потѣхи, що коли приснять ся мѣ дїточки. Та все снять ся они маленькими, а парубками нїколи не приснять ся.

И якъ живї они стоять передь душею моею. Андрѣйко веселый, кучерявый, нѣбы по хатѣ бѣгає та гомснить, а въ хатѣ яено-ясно! Василько надъ квітками та зѣлами сидить, задумавъ ся...

Прокинусь — пусто! робота дожидає; треба жити, треба дїло робити, треба терпѣти горенько.

Живу... Дивлюсь, якъ хата валить ся; чую що я сама я пыломъ припадаю, — якось туманѣю, наче жива у землю вхожу...

НОВИНКИ.

— Денешнї, котрі приходять до англійськихъ газетъ зъ розмантиль станѣвъ, а се: зъ Огіо, Індіаны и Пенсильванїи, доводять, що помѣжъ горняками заносить ся на поважный стрейкъ въ цѣли вьеднаня большої заплати у капіталістівъ. Въ Індіанѣ підвишено робѣтникамъ платню на 70 цт. вѣдъ тона выдобутого угля. Однакъ звѣщають, що власителѣ копалень въ Огіо и Пенсильванїи не думаютъ підвишити платню робѣтникамъ.

— Въ Manitoba, Canada, 22.000 фермерѣвъ зѣбрали 10 міліонѣвъ бушлѣвъ пшепцѣ. — Въ Georgia зѣбрано 300 тысячъ бушлѣвъ грушкѣ.

— Страшна сцена розѣграла ся на дняхъ, на дворѣцї колевомъ въ Cylei. — Вынято власно зъ вагонѣвъ клѣтки съ дикими звѣрятами, належачими до менажерїи Кльоудского. Одинъ робѣтникъ именемъ Fliess зблизивъ ся черезъ цѣкавость до клѣтки тигрїса. Наразъ великій лапы звѣрюги высунули ся черезъ краты клѣтки и ухватили за лице неосторожного робѣтника, тягнучи его до себе. Надѣбгли люди и освободили нещастного, омѣвшого зъ болю. Fliess страптивъ одно ухо, и зѣоставъ страшно покалѣченный на лицѣ.

— Минувшого тыждня померъ въ Франціи славный ученый Д-ръ Людвикъ Pasteur. Вславивъ ся на цѣлый свѣтъ тымъ, що вынайшовъ способъ лѣченя ветекалин. Лѣчнички заклады его имени, знаходять ся по всѣхъ большихъ мѣстахъ цѣлого свѣта. Медицина понесла величезну страту, черезъ смерть того ученого. До похорону его, котрый вѣдбуде ся доперва 25. с. м. роблять великій приготовленя, и учени цѣлого свѣта возьмутъ участь будто лично, будъ черезъ заслане вѣнцѣвъ на домовину помершого добродѣя людскости.

Рядъ сприяє краси.

Опѣкунчїй рядъ нашъ въ старѣмъ краю, стараючи ся запобѣжъ нуждѣ нашої въ Галичинѣ, вѣддавъ будову фортификаціи въ Перемышлѣ „bratu mojieszowego wuznania“ жидови Хувесови въ Вѣднї. Рап братъ Хувесъ зъ любви до насъ, розпочавъ въ той способъ свою господарку, що всѣ роботы столярскї, замовивъ у майстрѣвъ въ Вѣднї, такъ, якъ бы въ цѣлой Галичинѣ не було на одного майстра столярского. — Нема що казати, добра та розумна господарка.

ВСЯЧИНА.

Американскій жѣнки.

Въ великомъ американскомъ мѣстѣ Сінсінатї завели ся були вѣдъ якогось часу такї порядки, чи радше непорядки, що мѣскїй урядъ не довавъ о чистоту улицъ и купы смѣта занецищували всѣ проходы. Всякій накликуваня и надрѣканя мѣсцевыхъ газетъ нїчого не помагали, бо рада мѣйска не звѣрталала на нихъ нїякои уваги. Отже жѣнки всякихъ станѣвъ рѣшили взяти ту справу въ свои руки и наклонити магїстратъ до большої дбалости. Одного дня появило ся на першорядной улицѣ сто панѣвъ въ гарныхъ одѣняхъ, капелюхахъ зъ лопатами и мѣтлами въ рукахъ и почали щильно замѣтати. Въ мѣтѣ ока зѣбрало ся коло нихъ множество людей, захоочуючи ихъ оплесками въ ихъ роботѣ. Богато зъ панѣвъ велѣли побѣ вынести обѣдъ на улицу, ѣли его на порсгахъ каменницѣ, а вѣдтакъ ставали дальше до роботы. Коли сонце зайшло, були головний улицѣ мѣста вѣдъ многихъ мѣсцѣвъ першїй разъ чисто позамѣтаны. Той поступокъ вѣдважныхъ жѣнокъ осягнувъ свою цѣль, бо батьки мѣста такъ нимъ завстидали ся, що вѣдъ того часу стали больше дбати о чистоту мѣста.

Що може горѣвка?!

На лавѣ обжалованыхъ въ Тернополи засѣвъ дня 16. вересня Антонъ Вытайло зъ Ягольницѣ старов, котрый въ ночи на 4-ого червня убивъ въ страшный способъ власну жѣнку Марїк. Обжалованый оповѣдавъ, що пожитѣ его зъ жѣнкою не було щасливе, бо жѣнка называла его смаркачомъ и заглядала за парѣбками, отже попавъ въ ночи 4-ого червня въ хвили суперечки зъ нею въ злѣсть и убивъ еи макогономъ, хотїи не мавъ такого наміру. Убита була за часѣвъ дѣвоцтва дуже скромною и моральною и такою зѣстала якъ вѣддала ся, що доказали свѣдкї. Убїйникъ, маючїй доперва 23 лѣтъ, такожъ бувъ спокѣйнымъ и робѣтячимъ чоловікомъ а урядъ громадскїй выставивъ ему дуже красне свѣдоцтво, представляючи его яко взѣръ молодѣи сѣльскѣс. Се убїйство, якъ подавъ обжалованый, сповнивъ въ станѣ цѣлови того запїтя. По переведеной розправѣ судѣ присяжнїи затвердили посгавлене пытанье въ напямѣ убїйства, однакъ заперечили въ напямѣ морду и на той подставѣ засудивъ судъ обжалованого на сѣмъ лѣтъ тяжкой вязницѣ заостреной постомъ.

Въ Греціи въ мѣстѣ Атеняхъ William Wood въ присутности множества народа, высмѣвавъ ся зъ релїгїи, и хулилъ Бога, — въ томъ въ одной хвилѣ онѣмѣвъ. — Жадни средсва лѣкарски не могли повернути ему бѣсѣды. — Пѣшовъ до церкви, и ту написавъ тїи слова: „Есмыъ проклятый! Теперь вѣрїю въ пекло. — Молѣтъ ся за мене.“ — Стало ся тоє 28 августа, сего року.

Въ мѣстѣ Oswego, N. Y. выдумала панѣ Mary Walker д-ръ медицины оригинальный плянъ для тыхъ паненъ, що хотять убирати ся по мужески. Купила она фарму, на котрой хоче заложити колонїю самыхъ дѣвчатъ, приклонницѣ мужеской гардеробы. Тільки такой жѣнщины можуть зголосити ся на ту колонїю, котрї зобовязують ся свято нїколи не выходити за мужъ и цѣле свое жите носити мужеске убране. Они самї будуть управлять землею; будутъ орати, сѣяти, жати, молотити, и продавати. Всѣ будутъ мешкати въ одномъ, просторомъ домѣ. Каждая зъ колонїстѣкъ буде мала свой выгѣдный покой. Докторка Mary Walker буде мати головный зарядъ надъ колонїею. Дѣвчата въ лѣтахъ 15—35 могутъ зголошати ся до той колонїи. Каждая зъ колонїстѣкъ буде користати вѣспольнымъ маеткомъ.

Моиъ замѣромъ, говорить оригинальна докторка, есть достачити певного числа такъ званныхъ новыхъ жѣнщинъ, котрї бы могли въ політицѣ мѣрити ся зъ найвытравнѣйшими муштинами-полїтиками. Дѣвчата жїючи на фармѣ вироблять сѣбѣ въ протягу трехъ лѣтъ мужеску силу. Грунтъ на фарму лежить въ прекрасной околїци, а если мои пляны здѣйснять ся, кончить панѣ Walker, то буде се дѣйсный рай на землї — только недоставати-ме — Адама.

Число Чехѣвъ проживающихъ въ Америкѣ выноситъ повѣ міліона; еміграція ихъ розпочала ся вѣдъ 1848 року, т. е. 47 лѣтъ тому назадъ. Першимъ Чехомъ, котрый приїхавъ до Америки бувъ Августинъ Негмарцъ, въ першій половинѣ минувшого столѣтїя, и заложивъ въ станахъ Maryland и Delaware, знанї до теперъ чеськї осадѣ Bohemian Manor. — Мѣсцевѣсть, где днесъ розтїає ся мѣсто New York, була власностїю Чеха Фридриха Филипа, котрый приїхавъ до Америки еще въ 1658 року.

МОЛИТВА.

О Боже всевышній! Я ширю Ты молю
Глянь окомъ пречистымъ на рускій на-
родъ.
Потѣшь го въ несчастіи, крѣпи го въ
бѣдѣхъ
Верни му хочь частку давнишнихъ сво-
бодъ!
Нехай го то тѣшитъ посередѣ тревогъ.
Що вѣчно живе ще, могутій нашъ Богъ!

О Боже могутій! ми бѣдни, нужденни,
Темна насъ тисне, тожъ ходимъ въ ярмѣ
И свѣтъ намъ морочать все слезы шо-
денинъ.

Тожъ свѣтла не масмъ, блукаемъ ся въ
тьмѣ!

О Боже, о Отче, на насъ Ты згадай,
Погоду и сонце и свѣтло намъ дай!

О Боже всеслышній! ми болѣмъ сповити,
Хочь серця горачи, то сили слаби!
Ми ради до неба на крилахъ залетѣти.
И жертву дѣлать добрыхъ зложити Тобѣ.
О Боже, дай силу и волю дай намъ,
О Боже, дай долю, несчастнымъ рабамъ!

О Боже вседобрий! ми въ всякой печали
Дивилася, гадѣли, на божій крестъ Твой.
За крестъ ми вѣками тяжело страдали.
И кровю зливали все знакъ сей святий.
Тожъ крестъ сей за нами най правду
свідѣть.
Най розумъ, най волю, най сили крѣпнѣть!

О Боже! будь Паномъ. Отцемъ будь мѣжъ
нами.
Въ поталу не дай насъ забѣгать лихимъ.
А крестъ ми притиснемъ до серця руками.
И жити будемо во вѣки при нимѣ!
И свѣтъ се увидѣти и славу міръ много.
Що сильнѣй, могутій, всещедрий нашъ
Богъ!

Р. С.

JOHN GLOWA,

EXSELSIOR, PA.

Одинокій штормъ на цѣ-
ль Exelsior ИВАНА
ГЛОВЫ — Вже его не
потребуемо захвалю-
вати, бо каждый неводъ
нинѣ его знае, а хто е-
ще не знае, най зайде
и купитъ, а певно не-
пожалуе. —

I. B. YOUNG,

Кандидатъ на шерифа изъ
парти демократичнои. Чо-
ловѣкъ честный, совѣстный;
насъ Русинѣвъ буде у всѣхъ
справахъ подіерати. Ради-
мо нашимъ братьямъ горожа-
намъ американскимъ **ЩО БЫ
ВСѢ, ЯКЪ ОДИНЪ МУЖЪ ГОЛОСО-
ВАЛИ НА СЕГО ЧОЛОВѢКА.**

PETRO SERAFIN

Петро Серафинъ

424 Shamokin Str.

Рускій готель.

Мае пиво, віску и всякій
другой здоровый напитокъ. Го-
тель чистенькій, услуга по-
рядна, честна и солідна.

**Вже часъ покинути чужихъ,
а себе самихъ подіомогати!**

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКИЙ РЕСТАВРАТОРЪ

— и —

ГОТЕЛЬНОЧІЙ

246

PEARL STR.

SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрий вечеръ, друже мой!
— Добрий вечеръ, свате!
— А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брата!

Що за Талпашъ? Звонки онъ?
— Та-жъ крайнѣ нашъ милый
— У него всѣ русини
— Подкрѣпляютъ силы!...

— Що за бринда и пиво тамъ!
— Обходитъ ся файно!
— Обслужуе якъ братамъ!
— Танько надзвычайно!

ЮЛІАНЪ КОПЫСТЯНСКІЙ

Гаврилъ Малинякъ

Гуртовный складъ
(Wholesale)

20 Market str.

SHAMOKIN, PA.

Мають завсѣгда на скла-
дѣ свѣже добре пиво въ
великихъ и малыхъ бочѣв-
кахъ зъ наилучшихъ брова-
ровъ, горѣвки (whiskey) и
лѣкеры наилучшого гатунку

**Братя! замавляйте у сво-
ихъ.**

РУСКИЙ КОМ. ШТОРЪ

727 Commerce str.

SHAMOKIN PA.

Манажеры:

МИХАИЛЬ ЛАВОВСКІЙ

МИХАИЛЬ КОЛОДЪЙ

Всяки товары наилучшого
сорта, дуже туні

**Родимці! не спомагайте жи-
довъ, але своихъ братѣвъ!**

THE LYNDBURST,

Shamokin Str.

РУСКА РЕСТАВРАЦІЯ.

Єврейшъ Лучковецъ

Иванъ Сѣнора

Мають завсѣгда дуже
смачни на способъ краевый
прилаженіи снѣданя, обѣды
и вечерин, тепли и зимни
перекуски (lunch), пиво, го-
ривкѣ, вина, лѣкеры най-
лѣпшого гатунку.

Услуга пильна и солѣдна.

Памятайте на своихъ!

Dr. JOHN SZLUPAS,

Office: 421 Penn Ave

Telephone: 1613.

SCRANTON, PA.

АПТИКА СЛОВЕНСКА.

Лѣчить всякій хоробы въ ко-
роткомъ часѣ и успѣшно.

Поручаемо сего доброго лѣкаря нашимъ
братямъ Русинамъ.

Dr. F. J. MEEK,

Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ

103 Shamokin, str.

Одинокій лѣкаръ, слабянинъ
на цѣле мѣсто. Лѣчить вся-
кій хоробы совѣстно и въ ко-
роткомъ часѣ. Особливо не-
зрѣванный лѣкаръ въ спра-
вахъ положившихъ. Гово-
рить по англійски, по руски
и по польски. Горячо пору-
чаемо сего знаменитого док-
тора, нашимъ Русинамъ.

НАЙСТАРША, НАЙЛУЧ-
ША, НАЙСЛАВНѢЙША
АПТИКА

есть безперечно

T. R. CLARKSON & CO.

Cor. Shamokin & Sunbery str.

SHAMOKIN, PA.

Всѣ докторы мѣжъ котры-
ми и Д-ръ Миколайчикъ
шлють свои рецепты и по-
ручаютъ всѣмъ тую аптику,
де всѣ лѣки приготавлиють
ся совѣстно.

O. MURDZA & BRO'S.

O. МУРДЗА и БРАТЬ.

46. Second str.

MT. CARMEL, PA.

Только оденъ рускій штормъ
на цѣле мѣсто. Всякій това-
ры найлѣпшого сорта.
Услуга точна. Конѣ, якъ
каты.

Купуйте люде у свого. вже часъ поки-
нути жидовъ.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО-
РОНОВЪ.

300

PEARL and MULBERRY str.

SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до
него.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ

ШТОРЪ

въ

ОЛИФАНТЪ ПА.

Подо зарядомъ

ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патриоты.

Есть се наилучше заосмо-
транный зѣ всѣхъ штормѣвъ
во всѣ потребный товары и
всякого рода по якъ най-
таньшой цѣнѣ.

Каждый тамошний Русинъ
уважаючи себе правдивымъ
и щирымъ патриотомъ, най
спѣшитъ до своего руского
шторму. Особенно нашій га-
здинъ най йдутъ громадно!

Нащо Юськівъ, Шмуньвъ
помагати? Идѣть до своего.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лігайского діна

въ

Mt. Carmel, Pa.

Поручае любымъ крайнамъ
свой добре заосмотранный
ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и ци-
гары наилучшого сорта.

Таный и выгодный ночлегъ

Снѣдане, обѣдъ и вечера
все свѣже, смачне и дешево.

Попробуйте

РУСКА ТОРГОВЛЯ

(Creek Store Company)

415 Shamokin Str.

въ ШАМОКИНЪ ПА

Поручае мѣсцевымъ Руси-
намъ и на околицю свой
богатый складъ всякого ро-
да викуталовъ и майнер-
скихъ знарядѣвъ.

Е тутъ мясо

И лопата,

Суть и скирнѣ

И гербата,

Перець, гвозды и кобасы,

Мука, крохмаль, солонина

Мыски, горшки всѣ овощи

Зеленина и сушеніна.

Е чернушка,

Е петрушка.

D. SALEY

136, Morris str.

JERSEY CITY N. J.

Продае книжки рускій:
МОЛИТВОСЛОВЫ, БІБЛІЯ,
ЖИТІЯ СВЯТЫХъ, всякій по-
пулярный научный брошу-
ры и другі рускій книжки.

SCHLOS & KLEIN

10. East Market Square „Hello“, 3373

WILLIAMSPORT, PA.

Гуртовный складъ наилучшого ВИСКИ, ВІНА
всякого рода и всѣхъ наилучшихъ наливовъ
на цѣлу околицю, а навѣтъ на цѣлу Пенсилъ-
венію. Виску, вино, всякій здоровый напитокъ
бочками и фляшками купуютъ всѣ и дуже зъ
того задоволеніи и здоровы.

**Якъ хто только разъ купитъ въ томъ скла-
дѣ — вѣколи не пожалуе того.**

Въ цѣлой Пенсилваніи пють виску,
вино и всякій напитокъ зъ того славного склада.
Нашій люде, якбы хтѣли закупити собѣ труп-
ковъ на КРЕСТИНЫ, ВЕСЕЛІЯ и другіі оказіи,
най удають ся до той фирмы; тамъ достануть
танько, а напитки такіі, що душу и сердце
развеселяють.

W. CENTER ST.

SHENANDOAH PA.

ФАБРИКАНТЪ

Прапорѣвъ (фанъ
Хоруговъ, Одзнакъ
Пасовъ. Шапокъ для Братствъ)

Фана для парады зъ най-
лѣпшого едбабу; чотыри и
пѣвъ черезъ шесть и пѣвъ
стѣпъ со всѣма приборами
\$25, и 26.75

Прапоры большіи зъ наилучшимъ мате-
ріаломъ по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пишѣть по цѣнники и по
пробу до:

R. H. MORGAN

9 W. Centre Str.

SHENANDOAH, Pa.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, Свободу читай.

Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ лютерію не грайте, только грѣшъ щадѣть

Братя! намъ треба „Народного Дому“, ану скинѣтесь по центови Се не забувайте! Буде зъ васъ.